

СХВАЛЕНО
Протокол засідання
педагогічної ради
Гімназії № 2 міста Новомосковська

25.08.2023 № 1

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. директора Гімназії № 2
міста Новомосковська
Оксана ЯСНОГОР

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
для 1-4 класів початкової загальної освіти,
7-9 класів базової загальної середньої освіти
Гімназії № 2 міста Новомосковська
на 2023/2024 н.р.

ЗМІСТ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Призначення закладу освіти та засіб реалізації освітньої програми
2. Опис «моделі» випускника гімназії
3. Цілі та задачі освітнього процесу гімназії
4. Освітня програма закладу освіти та її обґрунтування:
  - 4.1. Освітня програма початкової загальної освіти (1-4 класи)
  - 4.2. Освітня програма базової загальної середньої освіти (7-9 класи)
5. Особливості організації освітнього процесу та застосування в ньому педагогічних технологій
6. Показники реалізації освітньої програми
7. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Тип навчального закладу: Гімназія № 2 міста Новомосковська – комунальний заклад загальної середньої освіти, що забезпечує базову середню освіту та має структурний підрозділ – початкову школу, що забезпечує здобуття початкової освіти.

Мова навчання – українська.

Режим роботи – п'ятиденний.

Основними формами здобуття освіти є:

інституційна (очна (денна));

індивідуальна (екстернатна, сімейна (домашня), педагогічний патронаж).

Станом на 01.09.2023 р. в мережі Гімназії № 2 міста Новомосковська 17 класів, в них навчається 379 здобувачів освіти.

Освітня програма Гімназії № 2 міста Новомосковська на 2023/2024 навчальний рік розроблена відповідно до Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 №988-р).

Освітня програма враховує вимоги Державних стандартів початкової освіти, базової загальної середньої освіти.

У 2023/2024 навчальному році освітня програма Гімназії № 2 розроблена на основі Типових освітніх програм:

для 1-4 класів - наказ МОН №743 від 12.08.2022 року «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 та 3-4 класів закладів загальної середньої освіти та визнання такими, що втратили чинність, деяких наказів Міністерства освіти і науки України»;

для 7-9-х класів – наказ МОН від 20.04.2018 №405 «Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня».

На виконання Указу Президента від 26.07.2023 №451/2023 «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», Постанови Кабінету

Міністрів України №782 від 28.07.2023 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні», наказу МОН від 15.05.2023 № 563 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»», листа МОН України від 16.08.2023 № 1/12186-22 «Про організацію 2023/2024 навчального року в закладах загальної середньої освіти», листа МОН № 1/11479-23 від 03.08.2023 «Про методичні рекомендації «Безпечне освітнє середовище: Надання індивідуальної підтримки учням з особливими освітніми потребами під час підготовки до реагування на надзвичайні ситуації» та з урахуванням безпекової ситуації освітній процес з 01 вересня 2023 року розпочинається дистанційно. Забезпечення якісного виконання освітньої програми в 2023/2024 навчальному році в Гімназії № 2 міста Новомосковська здійснюється з використанням технологій дистанційного навчання на єдиній електронній платформі ТОВ «ЕДДІ Україна», проведення уроків в асинхронному та синхронному режимі через Zoom, Google Meet .

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення;
- очікувані результати навчання учнів;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів урахувані санітарно-гігієнічні норми та нормативна тривалість уроків: у 1-х класах – 35 хвилин, у 2-4-х класах – 40 хвилин, 5-11-х класах – 45 хвилин. Години фізичної культури в 1-9-х класах не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження.

1. Призначення Гімназії № 2 міста Новомосковська та засіб її реалізації

Гімназія № 2 міста Новомосковська у своїй діяльності керується Конституцією України, Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», іншими законодавчими актами України, постановами Верховної Ради України, актами Президента України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, Статутом Гімназії № 2 міста Новомосковська.

Місія Гімназії № 2 полягає у збереженні кращих традицій національно-патріотичного виховання, наповненні освітнього процесу здоров'язберігаючим життєдіяльнісним змістом, що відповідає змінам у соціумі, екологічним викликам сучасності; створенні сприятливих умов розвитку для всіх здобувачів освіти. Заклад освіти є соціокультурним, інтелектуальним центром громади мікрорайону та міста, де впроваджуються демократичні партнерські стосунки у взаємовідносинах учні-педагоги-батьки-громадськість.

Гімназія № 2 функціонує з метою забезпечення:

всебічного розвитку, навчання, виховання, виявлення обдарувань, соціалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і здобуття освіти упродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності, дбайливого ставлення до родини, своєї країни, довкілля, спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству;

формування в учнів компетентностей, визначених Законом України «Про освіту» та Державними стандартами.

Головними завданнями Гімназії № 2 є :

- забезпечення умов для якісного надання освітніх послуг;

- створення сприятливого освітнього середовища на основі демократизації, гуманізації, співпраці, співтворчості, спрямоване на зміцнення здоров'я дітей, створення умов для фізичного розвитку, соціальної адаптації, духовного зростання;
- створення безпечного та інклюзивного середовища, що сприятиме формуванню суспільної уваги та поваги до різноманітності та унікальності кожної дитини, забезпечуватиме кращу якість освіти для всіх на засадах партнерства і толерантності
- орієнтація внутрішнього світу дитини на збагачення індивідуального досвіду, формування навичок самопізнання, самооцінки, саморозвитку, самовизначення, самореалізації;
- психолого-педагогічний супровід учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану.

Призначення Гімназії № 2 - реалізація права дитини на здобуття повної загальної освіти, її фізичний, розумовий і духовний розвиток, соціальну адаптацію та готовність навчатися упродовж життя.

Основними засобами досягнення мети, виконання завдань та реалізації призначення Гімназії № 2 є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм.

Освітня програма, реалізована в закладі освіти, спрямована на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства;
- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- рішення задач формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;

- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей населення регіону, України та інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення.

Метою повної загальної середньої освіти є всебічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені стандартом освіти.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

2. Опис «моделі» випускника Гімназії № 2 міста Новомосковська

Модель випускника Нової Української Школи – це необхідна основа для сміливих і успішних кроків у своє майбутнє. Всі інші здобутки у сфері компетентності може принести людині лише наполеглива цілеспрямована праця, бажання вчитися і ділитися досвідом з іншими.

Модель випускника початкової школи:

- рівень освіти відповідає вимогам Державного стандарту;
- сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію;
- висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримується норм літературної мови;
- сприймає інформацію, висловлену іноземною мовою в умовах безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, та критично оцінює таку інформацію;
- застосовує досвід математичної діяльності для пізнання навколишнього світу;
- критично оцінює факти, поєднує новий досвід з набутим раніше і творчо його використовує для розв'язання проблем природничого характеру;
- усвідомлює наслідки використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього світу та сталого розвитку, дотримується етичних, міжкультурних та правових норм інформаційної взаємодії;
- усвідомлює цінність власного життя та збереження здоров'я;

- виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки та добробуту;
- пізнає себе через художньо-творчу діяльність та мистецтво;
- керується правилами безпечної і чесної гри, уміє боротися, вигравати і програвати; усвідомлює значення фізичних вправ для здоров'я, емоційного задоволення, гартування характеру, самовираження та соціальної взаємодії.

Основний очікуваний результат - готовність до здобуття базової загальної середньої освіти.

Модель випускника базової середньої школи:

- рівень освіти відповідає вимогам Державного стандарту;
- чітко, лаконічно та зрозуміло формулює думку, аргументує, доводить правильність тверджень;
- критично осмислює інформацію, джерела її отримання та використовує її для різних потреб;
- здійснює спілкування іноземною мовою в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою, розуміє на слух зміст автентичних текстів;
- оперує текстовою та числовою інформацією, встановлює відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо);
- адекватно використовує досвід, обирає й застосовує доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб;
- усвідомлює значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів;
- усвідомлює важливість інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач;

- розпізнає проблеми, що виникають у довкіллі, будує та досліджує природні явища і процеси;
- усвідомлює важливість природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій, ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях;
- уміє аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних, враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень;
- моделює власну освітню траєкторію, аналізує, контролює, коригує та оцінює результати своєї навчальної діяльності;
- генерує нові ідеї, вирішує життєві проблеми, аналізує, прогнозує, ухвалює оптимальні рішення, аргументує та захищає свою позицію;
- уміє співпрацювати в команді, висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів;
- проявляє рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження, відповідальність за спільну справу, налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків;
- поважає права людини, займає активну позицію щодо боротьби із дискримінацією;
- виявляє культурну самоідентифікацію, повагу до культурного розмаїття у глобальному суспільстві;
- усвідомлює себе як відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства;
- проявляє себе емоційно стійким членом суспільства, здатним вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище, успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі;
- виявляє готовність до вибору професії і реалізації шляхів подальшої освіти

3. Цілі та задачі освітнього процесу школи

Гімназія № 2 міста Новомосковська у 2023/2024 навчальному році забезпечує освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти:

I ступінь – початкова загальна освіта (1-4 класи);

II ступінь – базова загальна середня освіта (5-9 класи).

Початкова загальна освіта – це перший ступінь повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Базова загальна середня освіта - це другий ступінь повної загальної середньої освіти, який відповідає другому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою базової загальної середньої освіти є формування ключових компетентностей, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти: уміння вчитися, спілкуватися державною, рідною та іноземними мовами, математична і базові компетентності в галузі природознавства і техніки, інформаційно-комунікаційна, соціальна, громадянська, загальнокультурна, підприємницька і здоров'язберезувальна компетентності, готовність до вибору професії і реалізації шляхів подальшої освіти, що забезпечується інваріантною та варіативною складовою навчального плану, поглибленим вивченням окремих предметів за вибором учнів.

Таким чином, основними завданнями Гімназії № 2 є:

- задоволення потреб у здобутті загальної середньої освіти на рівні державних стандартів;
- різнобічний розвиток індивідуальності дитини на основі вивчення і врахування її особистісних здібностей, інтересів, потреб;
- виховання морально, психічно і фізично здорового покоління;
- формування соціальної і громадянської позиції, високого рівня правової, екологічної, духовної, моральної культури;
- розвиток творчих здібностей учнів, здатності до самостійного отримання та застосування знань і навичок;
- підтримка обдарованих дітей та молоді;
- створення умов для професійного самовизначення.

Основними напрямками розвитку Гімназії № 2 є:

- психологізація навчально-виховного процесу;
- особистісно-орієнтований підхід;
- оновлення навчально-виховного процесу на основі інноваційних освітніх технологій;
- інформатизація та комп'ютеризація навчально-виховного процесу; переорієнтація навчально-виховного процесу на принципах співробітництва і співтворчості учнів і учителя;
- впровадження технологій проєктування управління.

Основні принципи діяльності гімназії:

Принцип єдності і диференційованості у змісті освіти, який містить у собі такі основні рівні: рівень загальнолюдських цінностей, що відповідають освітнім стандартам і нормам світової культури; рівень державний – ядро змісту освіти, єдине для всіх шкіл України; рівень національно-соціальної, що враховує особливості, властиві національному і соціальному розвитку України; рівень загальношкільний, що спрямований, профілю, спеціалізації, типу, традицій, що передбачає насичення освіти філологічним змістом, у першу чергу

англійської мови; рівень індивідуальний, що враховує можливості і бажання учня і вчителя.

Принцип гуманізації змісту освіти. Спираючись на прогресивні ідеї діалектики, уявлення про гуманістичну спрямованість діяльності людини, освіта доповнюється і розширюється філософією про сенс життя і призначення людини, про поняття духовності, про загальнолюдські цінності.

Принцип розвиваючого характеру навчання. Він передбачає саморозвиток особистості і вимагає пріоритетності в процесі навчання мотиваційних аспектів освіти.

Принцип психолого-педагогічної підтримки, співробітництва та співтворчості між учителем і учнем. Ставлення до дитини як до суб'єкта власного саморозвитку, спрямованість на самоствердження його індивідуальності.

Індивідуалізація та диференціація навчання. Цей принцип реалізується у творчому розвитку кожного учня з урахуванням різниці в інтелектуальній, емоційно-вольовій та дієво практичній сферах.

Принцип інтеграції освітнього процесу – передбачає досягнення кожним учнем найвищого рівня знань, умінь, навичок і розвитку творчих здібностей.

Принцип відкритості і динамічності освіти, що передбачає її постійний розвиток і саморегуляцію

4. Освітня програма закладу освіти та її обґрунтування

4.1. Освітня програма початкової загальної освіти

Освітня програма початкової освіти окреслює підходи до організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та

індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

Реалізація мети початкової освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:

визнання унікальності та обдарованості кожної дитини, що забезпечується рівним доступом до освіти, заборонаю будь-яких форм дискримінації або відокремлення дітей на основі попереднього відбору;

цінність дитинства, що оберігається шляхом встановлення освітніх вимог, які відповідають віковим особливостям дитини, визнання прав дитини на навчання через діяльність, зокрема гру, обмеження обсягу домашніх завдань для збільшення часу на рухову активність і творчість дитини;

радість пізнання, що обумовлюється використанням в освітньому процесі дослідницької та проектної діяльності;

розвиток вільної особистості шляхом підтримки самостійності, незалежного мислення, оптимізму та впевненості в собі;

міцного здоров'я та добробуту, яких можливо досягти шляхом формування здорового способу життя і створення умов для гармонійного фізичного та психоемоційного розвитку;

забезпечення безпеки у результаті створення атмосфери довіри і взаємоповаги, перетворення школи на безпечне місце, де запобігають насильству і цькуванню, надають необхідну підтримку;

утвердження людської гідності шляхом виховання чесності, відваги, наполегливості, доброти, здатності до співчуття і співпереживання, справедливості, поваги до прав людини (зокрема, права на життя, здоров'я, власність, свободу слова тощо);

плекання любові до рідного краю та української культури, шанобливе ставлення до Української держави;

формування активної громадянської позиції, відповідальності за своє життя, розвиток громади та суспільства, збереження навколишнього світу.

Початкова освіта має складатися з двох циклів:

адаптаційно-ігровий цикл – 1-2 класи;

основний - 3-4 класи.

Цикли враховують вікові особливості розвитку та потреби дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у досягненнях, обумовлених готовністю до здобуття освіти.

Державний стандарт передбачає організацію освітнього процесу із застосуванням діяльнісного підходу на інтегрованій основі та з переважанням ігрових методів у першому циклі (1-2 класи) та на інтегровано-предметній основі у другому циклі (3-4 класи).

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу.

До ключових компетентностей належать:

1. вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2. здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3. математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань,

усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4. компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5. інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6. екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів з розумінням важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7. інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8. навчання протягом життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9. громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:

спроможність діяти як відповідальний громадянин та брати повноцінну участь у громадському та суспільному житті, зокрема школи та класу, спираючись на розуміння соціальних, економічних і політичних понять та сталого розвитку, критичне оцінювання основних подій національної, європейської та світової історії, а також повагу до прав людини та верховенства права, цінування культурного розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України;

виявлення поваги до інших та толерантності, вміння конструктивно співпрацювати, співчувати та діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації. Дбайливе ставлення до особистого, соціального і фізичного добробуту та здоров'я, дотримання здорового способу життя; розуміння правил поведінки і спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах, спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності;

10. культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11. підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються в різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях та обумовлюють формування ставлення до них.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння, як читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати

позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів освіти визначено за такими освітніми галузями:

мовно-літературна (українська мова, мови відповідних корінних народів і національних меншин; літератури; українська мова та література для корінних народів і національних меншин; іншомовна освіта);

математична;

природнича;

технологічна;

інформатична;

соціальна і здоров'язберезувальна;

громадянська та історична;

мистецька;

фізкультурна.

Здійснення оцінювання результатів навчання здобувачів освіти 1-4 класів відповідає наказу Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 року № 465 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти».

Задля здійснення оцінювання з урахуванням вікових особливостей учнів 1 - 4 класів щодо можливостей оволодіння певними складниками результатів навчання виокремлюються об'єктивні результати навчання (знання про предмети і явища навколишнього світу, взаємозв'язки і відношення між ними, уміння та навички оперувати знаннями, уміння застосовувати набутий досвід навчальних дій, досвід творчої діяльності, що відображено в обов'язкових/очікуваних результатах навчання) та особистісні надбання учня/учениці (активність, ініціативність; старанність, наполегливість; комунікабельність, здатність співпрацювати; самостійність, відповідальність; ціннісні ставлення), які він/вона виявляє у процесі досягнення результату навчання.

Отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюється у процесі:

формульованого оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості;

підсумкового оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою.

Оцінювання передбачає організацію діяльності учнів задля отримання даних про стан сформованості очікуваних результатів навчання, визначених учителем для певного заняття/системи занять з певної програмової теми.

З урахуванням мети оцінювання використовується вербальна оцінка окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, яка окрім оцінювального судження про досягнення визначає і рівень результату навчання.

Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах виражається вербальною оцінкою, а об'єктивних результатів навчання учня/учениці у 1-2 класах – вербальною оцінкою, у 3-4 класах – рівневою оцінкою (протокол засідання педагогічної ради від 27.08.2021 р. № 1).

Формулювання оцінювальних суджень, визначення рівня результату навчання здійснюється на основі Орієнтовної рамки оцінювання результатів навчання здобувачів початкової освіти.

У Гімназії № 2 міста Новомосковська забезпечується конфіденційність та доступність інформації про результати навчання лише для учня/учениці та батьків або осіб, що їх замінюють. Інформування батьків про результати навчання здійснюється під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у робочих зошитах учня/учениці, фіксації результатів навчання у свідоцтвах досягнень учня/учениці. Одною з форм

інформування батьків вважається щоденник зворотного зв'язку, форму якого вчитель погоджує з батьками на засіданні батьківського комітету.

У межах формувального оцінювання за результатами опанування певної програмової теми/частини теми (якщо тема велика за обсягом)/кількох тем чи розділу протягом навчального року проводяться тематичні діагностувальні роботи. Завдання діагностувальних робіт добираються таким чином, щоб результат навчання, який оцінюється на даному етапі навчання, можна було чітко визначити за результатами виконання завдання.

Вербальні оцінки (оцінювальні судження) в 1-2 класах, рівневі оцінки в 3-4 класах фіксуються у зошитах для тематичних діагностувальних робіт, на аркушах з роботами учнів до наступного уроку, результати повідомляються учням та їхнім батькам.

Вчителі обирають форму аналізу діагностувальної роботи задля відстеження навчальних досягнень учнів класу на власний розсуд.

За основу для підсумкового оцінювання результатів навчання за рік беруться результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані в щоденниках зворотнього зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формувального оцінювання.

У Гімназії № 2 розроблені форми свідоцтв досягнень для учнів 1-2, 3-4 класів, які затверджені педагогічною радою (протокол №11 від 26.05.2022 р.).

Освітня програма для 1-4-х класів складена на основі:

Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко (наказ МОН від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження Типової освітньої програми для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти »);

Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко (наказ МОН від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження Типової освітньої програми для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти »).

Освітня програма містить інваріантний та варіативний складники. Години інваріантного складника розподілено між мовно-літературною, математичною, природничою, громадянською, історичною, соціальною, здоров'язберезувальною, технологічною, інформатичною, мистецькою та фізкультурною освітніми галузями.

Варіативний складник містить по 2 години в 1 - 4 класах для проведення індивідуальних консультацій та групових занять з української мови та математики для подолання освітніх втрат.

З метою реалізації права дитини з особливими освітніми потребами на освіту за місцем проживання, її соціалізацію та інтеграцію в суспільство, створення оптимальних умов для навчання з урахуванням індивідуальних потреб та можливостей у 2023/2024 навчальному році в гімназії створено класи з інклюзивним навчанням:

2 клас – підстава: заява батьків, висновок про повторну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини КЗ «Інклюзивно-ресурсним центром Новомосковської міської ради» від 19 березня 2022 року (висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини від 03.12.2019 року №ІРЦ-85084/2019/58219).

3-Б клас - підстава: заява батьків, висновок про повторну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини КЗ «Інклюзивно-ресурсним центром Новомосковської міської ради» від 28 квітня 2021 року (висновок про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини від 04.12.2019 року №ІРЦ-85084/2019/58578).

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
 структурного підрозділу – початкової школи
 Гімназії № 2 міста Новомосковська
 на 2023/2024 н.р.

1-2 класи

*Наказ МОН від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження Типової освітньої програми
 для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти»*

Освітня галузь	Предмети	Кількість годин на тиждень		
		1-А	1-Б	2*
<i>Інваріантний складник</i>				
Мовно-літературна	Українська мова і література	7	7	7
	Англійська мова	2	2	3
Математична	Математика	4	4	4
Природнична, громадянська, історична, соціальна, здоров'язбережувальна	Я досліджую світ	3	3	3
Технологічна	Дизайн і технології	1	1	1
Інформатична	Інформатика	-	-	1
Мистецька	Мистецтво	2	2	2
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3
Усього		22	22	24
<i>Варіативний складник</i>				
Додаткові години для проведення індивідуальних консультацій і групових занять, факультативів		2	2	2
Загальнорічна кількість навчальних годин		24	24	26
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня		20/ 700	20/ 700	22/ 770

* - клас з інклюзивним навчанням

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
 структурного підрозділу – початкової школи
 Гімназії № 2 міста Новомосковська
 на 2023/2024 н.р.

3-4 класи

*Наказ МОН від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження Типової освітньої програми
 для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»*

Освітня галузь	Предмети	Кількість годин на тиждень			
		3-А	3-Б*	4-А	4-Б
<i>Інваріантний складник</i>					
Мовно-літературна	Українська мова і література	7	7	7	7
	Англійська мова	3	3	3	3
Математична	Математика	5	5	5	5
Природнична, громадянська, історична, соціальна, здоров'язберезувальна	Я досліджую світ	3	3	3	3
Технологічна	Дизайн і технології	1	1	1	1
Інформатична	Інформатика	1	1	1	1
Мистецька	Мистецтво	2	2	2	2
Фізкультурна	Фізична культура	3	3	3	3
Усього		25	25	25	25
<i>Варіативний складник</i>					
Додаткові години для проведення індивідуальних консультацій і групових занять, факультативів		2	2	2	2
Загальнорічна кількість навчальних годин		27	27	27	27
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня		23/ 805	23/ 805	23/ 805	23/ 805

* - клас з інклюзивним навчанням

4.2. Освітня програма 7-9 класів базової середньої освіти

Типова освітня програма базової середньої освіти (далі - Типова освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Типова освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення в рамках навчального плану ;

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 3640 годин/навчальний рік:

для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік,

для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік,

для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є

спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Навчальний план зорієнтований на роботу Гімназії № 2 за 5-денним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання роблять внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи</p>

		<p>його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у доквіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послугуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p>

		Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування</p>

		позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією. Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності формуються відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції

ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

курси за вибором;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>

Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду.

Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Освітню програму Гімназії № 2 укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Освітня програма Гімназії № 2 передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма для 6-9 класів складена на основі Типової освітньої програми закладів середньої освіти II ступеня (наказ МОН № 405 від 20.04.2018 року «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки № 983 від 13.09.2021 (табл.2).

Години складової освітньої програми реалізовано за напрямками:

1. Підсилення предметів інваріантної складової навчального плану:

1.1. Викладання української мови (7-А, 7-Б класи - по 0,5 години) з метою подолання освітніх втрат, що дає можливість більш системно формувати основні мовні поняття.

1.2. Викладання хімії (7-А, 7-Б класи - по 0,5 години) з метою подолання освітніх втрат, що дає можливість більш системно формувати основні наукові поняття (атом, молекула, хімічний елемент, прості й складні речовини), розпочате у природознавчих курсах 1-5 класів.

1.3. Викладання географії (9-А, 9-Б класи - 0,5 години) з метою

подолання освітніх втрат, що дає можливість більш глибокого вивчення ядра навчального предмету.

2. Реалізація обласного експериментального дослідження «Розробка моделі масового впровадження STEM в умовах реформування освіти»:

2.1. Курс за вибором «Основи комп'ютерної графіки» (8-Б клас – 2 години, 9-А клас – 1 година), метою якого є формування ключових компетентностей особистості у процесі опанування інформаційних технологій.

3. Створення умов для самореалізації школярів:

3.1. Курс за вибором «Декоративно-ужиткове мистецтво» (7-А, 7-Б класи – по 1,5 години), метою якого є розвиток художніх, творчих здібностей, системного, просторового і логічного мислення, творчої уяви, фантазії, формування стійкого інтересу до художньої творчості, потреби у творчій самореалізації та духовному самовдосконаленні здобувачів освіти.

3.2. Курс за вибором козацько-лицарського виховання «Джура» (9 - Б клас - 2,5 години), спрямований на популяризацію здорового способу життя, зміцнення здоров'я дітей, виховання у підлітків почуття патріотизму, виконання кодексу «лицарської честі» на засадах елементів козацької педагогіки.

3.5. Індивідуально – групові заняття з української мови (9-А клас – 1,5 години), з хімії (8-А клас – 2 години), з біології (8-А клас – 1 година), з математики (8-Б клас – 1 година) з метою подолання освітніх втрат, метою яких є формування ключових компетентностей, відпрацювання практичних навичок з навчальних предметів, організація роботи з обдарованими учнями.

**Методичне забезпечення
варіативної складової освітньої програми 7 – 9 класів**

1. **Курс за вибором «Основи комп'ютерної графіки»**, лист МОН України від 07.10.2019 № 1/11-8872)
2. **Курс за вибором «Декоративно-ужиткове мистецтво»**, лист ІМЗО від 27.12.2019 № 22.1/12-Г-1223)
3. **Курс за вибором козацько-лицарського виховання «Джура»**, схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах комісією із захисту Вітчизни науково-методичної Ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України, протокол № 3 від 20.11.2019 р. (Лист ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» від 12.12.2019 № 221.1/12-Г-1143)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

для 7-9 класів

Гімназії № 2 міста Новомосковська

на 2023/2024 н.р.

Наказ МОН №405 від 20.04.2018 р.

*«Про затвердження Типової освітньої програми
закладів загальної середньої освіти II ступеня» із змінами (таблиця 1)*

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень					
		7-А	7-Б	8-А	8-Б	9-А	9-Б
Мови і літератури	Українська мова	2,5+0,5*	2,5+0,5*	2	2	2	2
	Українська література	2	2	2	2	2	2
	Англійська мова	3	3	3	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2	2	2	2
Суспільство-знавство	Історія України	1	1	1,5	1,5	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	-	-	1	1
Мистецтво	Мистецтво	2	2	1	1	1	1
Математика	Алгебра	2	2	2	2	2	2
	Геометрія	2	2	2	2	2	2

Природо-знавство	Біологія	2	2	2	2	2	2
	Географія	2	2	2	2	1,5+0,5*	1,5+0,5*
	Фізика	2	2	2	2	3	3
	Хімія	1,5+0,5*	1,5+0,5*	2	2	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1	1	1	1
	Інформатика	1	1	2	2	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1
	Фізична культура	3	3	3	3	3	3
Разом		29+3	29+3	28,5+3	28,5+3	30,5+3	30,5+3
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		1,5	1,5	3	3	2,5	2,5
Індивідуальні заняття з української мови						1,5	
Індивідуальні заняття з біології				1			
Індивідуальні заняття з хімії				2			
Індивідуальні заняття з математики					1		
Курс за вибором «Основи комп'ютерної графіки»					2	1	
Курс за вибором козацько–лицарського виховання «Джура»							2,5
Курс за вибором «Декоративно-ужиткове мистецтво»		1,5	1,5				
Гранично допустиме навчальне навантаження		32	32	33	33	33	33
Всього		30,5+3	30,5+3	31,5+3	31,5+3	33+3	33+3

* додаткові години на посилення окремих базових предметів

5. Особливості організації освітнього процесу та застосування в ньому педагогічних технологій

Особливості організації освітнього процесу НУШ

Концепція НУШ основана на ідеології дитиноцентризму.

Дитиноцентризм – це максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів.

Актуальними для нової української школи є такі ідеї дитиноцентризму:

- немає адміністративного контролю, який обмежує свободу педагогічної творчості;
- активність учнів у навчальному процесі, орієнтування на інтереси та досвід учнів, створення навчального середовища, яке б перетворило навчання на яскравий елемент життя дитини;
- практична спрямованість навчальної діяльності, взаємозв'язок особистого розвитку дитини з її практичним досвідом;
- відмова від спрямування навчально-виховного процесу на середнього школяра і обов'язкове врахування інтересів кожної дитини;
- виховання вільної незалежної особистості;
- забезпечення свободи і прав дитини в усіх проявах її діяльності, врахування її вікових та індивідуальних особливостей, забезпечення морально-психологічного комфорту дитини;
- впровадження шкільного самоврядування, яке під свободою і самостійністю дитини розуміє виховання гуманістичних і демократичних ідей і світогляду, необхідних сучасному суспільству

Пріоритетне значення у розбудові нової школи має завдання щодо формування в учнів системи загальнолюдських цінностей – морально-етичних (гідність, чесність, справедливість, турбота, повага до життя, повага до себе та інших людей) та соціально-політичних (свобода, демократія, культурне різноманіття, повага до рідної мови і культури, патріотизм, шанобливе ставлення до довкілля, повага до закону, солідарність, відповідальність).

Центральним в освіті має бути виховання в учнів відповідальності за себе, за добробут нашої країни.

У здійсненні виховного процесу слід брати до уваги такі організаційні орієнтири:

- виховання не зводиться до окремих виховних занять;
- до створення виховного середовища залучається весь колектив школи;

- учитель є взірцем людини вихованої, своїм прикладом він надихає і зацікавлює дитину;
- у плануванні діяльності враховують індивідуальні нахили і здібності кожної дитини, створюють належні умови для їх реалізації;
- співробітництво з позашкільними закладами освіти;
- активне залучення до співпраці психологів і соціальних педагогів;
- налагодження постійного діалогу з батьківською спільнотою.

Особливості організації освітнього процесу в школі I ступеня визначається Концепцією НУШ.

Зокрема, в початковій школі виділено два цикли навчання:

перший – адаптаційно-ігровий (1–2 класи);

другий – основний (3–4 класи).

Метою першого циклу навчання є природне входження дитини у шкільне життя, послідовна адаптація до нового середовища.

Особливості цього циклу такі:

- навчальні завдання і час на їхнє виконання залежать від індивідуальних особливостей школярів;
- навчальний матеріал можна інтегрувати у змісті споріднених предметів або ввести до складу предметів у вигляді модулів;
- обсяг домашніх завдань слід обмежити;
- навчання слід організовувати через діяльність, ігровими методами як у класі, так і поза його межами;
- учитель має свободу вибору (створення) навчальних програм у межах стандарту освіти;
- запроваджено описове формувальне оцінювання, традиційних оцінок немає;
- найважливіше завдання вчителя – підтримувати в кожному учневі впевненість і мотивацію до пізнання.

Метою другого циклу є здійснення навчального процесу з концентрацією педагогічної уваги на формуванні в учнів відповідальності і самостійності; підготовка до успішного навчання в основній школі.

Його суттєвими ознаками є:

- використання у процесі навчання методів, які вчать здійснювати самостійний вибір, пов'язувати вивчене з практичним життям, враховують індивідуальність учня;
- впровадження предметного навчання;
- частина предметів передбачає оцінювання

Організація освітнього процесу здійснюється за семестровою системою.

Для реалізації освітньої програми використовуються різні види педагогічних технологій.

Основною формою є класно-урочна система. У закладі використовується гнучка структура уроку, що передбачає сукупність і взаємодію важливих елементів та їх цілей на різних рівнях і в різноманітних поєднаннях, що призводить до інноваційних форм навчання. Разом з традиційними уроками різних типів (формування компетентностей, розвитку компетентностей, перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей, корекції основних компетентностей, комбінований урок) педагоги закладу застосовують інноваційні форми організації освітнього процесу (екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, дебати, дослідження, проектування, дослідницька діяльність тощо).

Педагоги Гімназії № 2 використовують технології навчання:

традиційні технології навчання (бесіда, фронтальне опитування тощо);

індивідуальна робота;

технології співпраці (робота в парах, трійках, групах);

технології критичного мислення;

технології проектного навчання;

технології міжпредметної інтеграції;

ігрові технології;
медіаосвітні технології;
інформаційно-комунікативні технології тощо.

Педагогічні технології направлені на:
формування пізнавальних умінь (написання творів, виконання практичних і творчих робіт);
формування комунікативних умінь (спілкування, розв'язання конфліктів);
формування вмінь пошуку необхідної інформації (робота з бібліотечними ресурсами, медіатекою, Інтернет-ресурсами).

Активно впроваджуються в педагогічну практику технології, спрямовані на особистісно-орієнтоване, розвивальне навчання, індивідуалізацію освітнього процесу:

проблемне навчання;
диференційоване навчання;
особистісно-орієнтоване навчання;
інтерактивне навчання;
проектне навчання;
дослідницьке навчання;
ігрове навчання;
навчання у співпраці;
інформаційно-комунікаційні технології;
здоров'язберезувальні технології;
технологія портфоліо.

Застосування сучасних освітніх технологій не відкидає традиційної методики викладання, а є складовою системи педагогічних технологій як сукупності методів, методичних прийомів, форм організації навчальної діяльності, що забезпечують досягнення очікуваних результатів.

Розвиток здібностей здобувачів освіти забезпечується через організацію гурткової роботи.

Години гурткової роботи у школі розподіляються за напрямами:

1. гуртки медіаспрямування:

1.1. «Я у медіапросторі» (2 години):

З 1 вересня 2018 року в Україні застосовується новий Державний стандарт початкової освіти, що вперше містить змістову лінію медіаграмотності, тобто школяр Нової української школи має засвоїти навички зі сприйняття, аналізу, інтерпретації, критичного оцінювання інформації

в текстах різних видів та медіатекстах. «Я у медіапросторі» є базовим для набуття учнями необхідних навичок вмілого та безпечного споживання інформаційних продуктів. Він спрямований на формування розуміння школярами поняття «медіапростір» та позиціонування себе як користувача та створювача медіапродукції.

2. гуртки науково-технічного напрямку:

2.1. гурток «Паперопластика» (2 години), який зорієнтований на емоційне збагачення, здобуття художньо-конструкторських навичок дітей, самореалізацію в творчості. Заняття дозволяють дитині задовольнити свої пізнавальні інтереси, вчать різним прийомам роботи з папером, розвивають здібності роботи руками, привчають до чітких рухів, розвивають дрібну моторику рук, навички концентрації уваги, виховують художній смак, сприяють розвитку творчих здібностей.

2.2. гурток «STEM» (9 годин), метою якого є рання професійна орієнтація та розвиток уявлень про роль і значення STEM-освіти, STEM-професій та кар'єру в Україні; популяризація

та пропедевтика природничої, математичної, інформатичної та технологічної освітніх галузей; розвиток науково-технічної творчості, та створенню умов для розвитку STEM – компетентностей, що визначені Концепцією розвитку природничо-математичної (STEM-освіти) через залучення їх до дослідження, мейкерства, освоєння нових технологій та проектну діяльність.

2.3. гурток «Основи комп'ютерної графіки» (2 години), метою якого є формування ключових компетентностей особистості у процесі опанування інформаційних технологій.

3. гуртки соціально-реабілітаційного напрямку:

3.1. гурток «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації» (1 година), метою якого є створення умов для формування громадянських та соціальних компетентностей здобувачів освіти, що передбачає виявлення ними конфліктологічної компетентності,

вмінь і навичок вирішення конфліктів мирним шляхом, ненасильницької поведінки та

громадянської позиції.

4. гуртки національно-патріотичного напрямку:

4.1. **гурток «Україна – єдина країна» (2 години)**, метою якого є формування в учнів розуміння цілісності й соборності України, єдності її багатонаціонального народу як національної ідеї розвитку вільної незалежної, демократичної та заможної держави, виховання почуття патріотизму, гідності, відповідальності, справедливості й толерантності.

Методичне забезпечення організації гурткової роботи

1. **Програма «Я у медіапросторі»** /Автори: І.Б. Іванова, А.Ю. Кожанова/ схвалена для використання у загальноосвітніх навчальних закладах Комісією з філософсько-світоглядних дисциплін Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України Протокол № 1 від 07 травня 2019 року (Лист № 22.1/12-Г-432 від 21.06.2019)

2. **Навчальна програма «Паперопластика»**, лист МОН від 07.10.2019 № 1/11-8872

3. **Програма гуртка «Україна – єдина країна»**, схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах комісією з педагогіки та методики початкового навчання Науково-методичної ради з питань освіти МОН України (лист ІМЗО від 02.07.2019 р. № 22.1/12-Г-528)

4. **Програма гуртка «Основи комп'ютерної графіки»**, лист МОН України від 07.10.2019 № 1/11-8872)

5. **Програма гуртка «Вирішення конфліктів мирним шляхом. Базові навички медіації»**, схвалено для використання в закладах освіти Науково-методичною комісією з проблем виховання дітей та учнівської молоді Міністерства освіти і науки України (протокол № 3 від 01.08.2018 р.)

6. **Модельна навчальна програма «STEM. 5-6 класи (міжгалузевий інтегрований курс)»** для закладів загальної середньої освіти (авт. Бутурліна О.В., Артем'єва О.Є.), рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795 (у редакції наказу МОН України від 29.09.2021 № 1031).

6. Показники реалізації освітньої програми

Гімназія № 2 міста Новомосковська формує внутрішню систему забезпечення якості освіти. Робочою групою розроблено Положення про внутрішню систему оцінювання якості освіти (протокол педагогічної ради № 2 від 22.10.2021 року).

Система внутрішнього забезпечення якості Гімназії № 2 міста Новомосковська складається з наступних компонентів:

- освітнє середовище закладу освіти;
- система оцінювання здобувачів освіти;
- педагогічна діяльність;
- управлінські процеси.

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти Гімназії № 2:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Показниками реалізації освітньої програми є:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Внутрішня система оцінювання якості освіти включає механізми забезпечення академічної доброчесності, порядок виявлення та встановлення фактів порушення академічної доброчесності, види академічної відповідальності педагогічних працівників та учнів за конкретні порушення академічної доброчесності.

Рівень реалізації освітньої програми вивчається шляхом моніторингу якості проведення навчальних занять, моніторингу досягнення учнями результатів навчання (компетентностей); участі учнів школи у предметних олімпіадах різного рівня, Всеукраїнських інтелектуальних конкурсах та турнірах; шляхом написання та захисту рефератів; аналізу результатів участі учнів у ДПА, творчих конкурсах різних рівнів.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

Показник діяльності		Форми і методи проведення моніторингу
1. Забезпечення комфортних і безпечних умов навчання та праці	1.1 Безпека та комфорт для навчання та праці приміщень і території закладу	Огляд території та приміщень
	1.2 Умови та організація харчування здобувачів освіти	Аналіз документів Спостереження
	1.3 Умови та організація медичного обслуговування здобувачів освіти	Аналіз документів Спостереження
	1.4 Обізнаність здобувачів освіти та працівників закладу з вимогами охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правилами поведінки в умовах надзвичайних ситуацій і дотримання їх	Аналіз документів Перевірка знань
2. Організація освітнього процесу	2.1 Створення умов для розвитку громадського самоврядування	Опитування учасників освітнього процесу
	2.2 Врахування вікових особливостей здобувачів освіти та відповідність їх освітнім потребам при складанні режиму роботи та розкладу занять	Аналіз документів
3. Управлінська діяльність	3.1 Відстеження результативності річного планування	Аналіз документів
	3.2 Впровадження політики академічної доброчесності	Спостереження за освітнім процесом. Анкетування учнів та батьків
	3.3 Оприлюднення інформації про діяльність закладу на відкритих загальнодоступних ресурсах	Аналіз функціонування сайту (змістове та інформаційне наповнення)

4. Кадрове забезпечення	4.1 Атестація працівників 4.2 Підвищення кваліфікації	Спостереження за освітнім процесом, аналіз документів, анкетування учнів та батьків. Аналіз документів вчителя, методичного об'єднання
	4.3 Кількісно-якісний склад педагогічних працівників	Аналіз статистичних даних
	4.4 Залучення кваліфікованих педагогічних та інших працівників відповідно до штатного розпису та освітньої програми	Аналіз статистичних даних
5. Педагогічна діяльність педагогічних працівників	5.1 Планування діяльності, аналіз її результативності	Аналіз документів
	5.2. Створення та/або використання освітніх ресурсів (електронних презентацій, відеоматеріалів, методичних розробок, веб-сайтів, блогів тощо)	Спостереження за освітнім процесом Опитування учасників освітнього процесу
	5.3 Використання цифрових технологій в освітньому процесі	Спостереження за освітнім процесом
6. Науково-методична робота	6.1 Здійснення інноваційної діяльності, участь у освітніх проєктах	Аналіз документів Аналіз статистичних даних
	6.2 Практика педагогічного наставництва, взаємонавчання	Аналіз документів Опитування (анкетування) молодосвідчених працівників
7. Створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації	7.1 Планування та реалізація діяльності щодо запобігання будь-яким проявам дискримінації, булінгу в закладі	Аналіз документів класних керівників, практичного психолога
	7.2 Протидія булінгу, іншому насильству, дотримання порядку реагування на їх прояви	Анкетування учасників освітнього процесу
8. Моніторинг досягнення учнями результатів навчання	8.1 Якість та успішність навчальних досягнень учнів 5-9 класів з предметів інваріантної складової навчального плану	Спостереження за освітнім процесом Аналіз документів
	8.2 Якість підготовки учнів до ДПА	Спостереження за освітнім процесом Аналіз документів
	8.3 Ефективність роботи факультативів та курсів за вибором	Спостереження за освітнім процесом Аналіз документів
	8.4 Якість роботи з обдарованими учнями	Збір статистичних даних

9. Система оцінювання здобувачів освіти	9.1 Отримання здобувачами освіти від педагогічних працівників інформації про критерії, правила та процедури оцінювання навчальних досягнень результатів навчання	Спостереження за освітнім процесом Аналіз документів Опитування здобувачів освіти та їх законних представників Аналіз документів
	9.2 Об'єктивне оцінювання	Спостереження за освітнім процесом
	9.3 Аналіз результатів навчання здобувачів освіти	Аналіз документів Статистичний аналіз даних
	9.4 Впровадження системи формульовального оцінювання	Спостереження за освітнім процесом Аналіз документів

7. Програмно-методичне забезпечення освітньої програми

Освітня програма Гімназії № 2 складена на основі Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко (наказ МОН від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження Типової освітньої програми для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти»);

Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я. Савченко (наказ МОН від 12.08.2022 № 743-22 «Про затвердження Типової освітньої програми для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»);

Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти (наказ МОН №405 від 20.04.2018 р. «Про затвердження Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня» із змінами.